

University of Tehran

Strategic foresight of entrepreneurship in Iran's sports industry

Samaneh Mirzaie¹ | Mehdi Salimi^{2*} | Ghasem Rahimi Sarshabadrani³

1. Physical Education faculty, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran. Email: samanemirzaei61@gmail.com

2. Corresponding Author, Sport Management Department, Sport Sciences Faculty, University of Isfahan, Isfahan, Iran. Email: m.salimi@spr.ui.ac.ir

3. Physical Education faculty, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran. Email: rahimi-gh@yahoo.com

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article History:

Received 2 November 2022

Revised 22 December 2022

Accepted 28 January 2023

Published online 15 March 2023

Keywords:

Entrepreneurship,
Sports Industry,
Strategic Foresight.

ABSTRACT

The current research was carried out with the aim of strategic foresight of entrepreneurship in Iran's sports industry. This research was applied with a qualitative-quantitative approach. The research participants were experts in entrepreneurship, entrepreneurship in sports and management professors, and 20 of them were selected as a research sample until the researcher reached theoretical saturation. Data analysis was done in the qualitative part by coding theoretical bases and expert interviews. In the quantitative part, the effective factors were identified, they were entered into the matrix of cross-effects in the Mikmak software, and the key factors were extracted, and then the ideal future scenario of the entrepreneurship of the sports industry in Iran was compiled. The research results showed that there are 10 common factors between influential and influential key factors and 30 possible situations were defined for 10 factors. In the scenario writing section, 12 scenarios have a very high probability of occurrence, and the first scenario is the most likely scenario for the development of entrepreneurship in Iran's sports industry. As a result, managers and planners should be prepared to deal with all possible situations by considering all conditions.

Cite this article: Mirzaie, S., Salimi, M., Rahimi Sarshabadrani, Gh. (2023). Strategic foresight of entrepreneurship in Iran's sports industry *Organizational Culture Management*, 21 (1), 61-74. DOI: <http://doi.org/10.22059/JOMC.2023.350722.1008497>

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran Press.

DOI: <http://doi.org/10.22059/JOMC.2023.350722.1008497>

دانشگاه تهران

مدیریت فرهنگ سازمانی

شاپا الکترونیکی: ۶۹۳۴-۲۴۲۳

سایت نشریه: <https://jomc.ut.ac.ir>

آینده‌نگاری راهبردی کارآفرینی در صنعت ورزش ایران

سمانه میرزایی^۱ | مهدی سلیمی^{۲*} | قاسم رحیمی سرشبادرانی^۳

۱. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران. رایانامه: samanemirzaei61@gmail.com

۲. نویسنده مسؤل، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: m.salimi@spr.ui.ac.ir

۳. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران. رایانامه: rahimi_gh@yahoo.com

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ‌های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۱۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۹/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۱۸

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۲/۲۴

کلیدواژه:

آینده‌نگاری راهبردی،

صنعت ورزش،

کارآفرینی.

هدف از پژوهش حاضر آینده‌نگاری راهبردی کارآفرینی در صنعت ورزش ایران بود. این تحقیق بر اساس هدف از نوع کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات از نوع آمیخته کیفی- کمی است. تحقیق حاضر دارای پارادایم تفسیری و اکتشافی با رویکرد آمیخته (کیفی- کمی) است. مشارکت‌کنندگان پژوهش متخصصان کارآفرینی، کارآفرینی در ورزش، و استادان مدیریت بودند که به صورت هدفمند تا رسیدن محقق به اشباع نظری ۲۰ نفر از آنان به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها در قسمت کیفی به صورت کدگذاری مبانی نظری و مصاحبه‌های خبرگان انجام شد. بعد از مشخص کردن عناصر سیستم، شبکه روابط بین متغیرها تعیین شد و در ادامه شناسایی ساختار سیستم انجام گرفت. در مرحله بعد، ماتریس تحلیل ساختاری تشکیل شد و عناصر سیستم در آن جایگزین شدند و با توجه به قوانین تکنیک تحلیل اثرات متقابل به رابطه دودویی عناصر امتیاز داده شد. در قسمت کمی عوامل مؤثر شناسایی و وارد ماتریس اثرات متقاطع در نرم‌افزار میک‌مک شدند و پس از استخراج عوامل کلیدی سناریوی آینده مطلوب کارآفرینی صنعت ورزش ایران تدوین شد. نتایج تحقیق نشان داد ۱۰ عامل مشترک بین عوامل کلیدی تأثیرگذار و تأثیرپذیر وجود دارند و ۳۰ وضعیت محتمل برای ۱۰ عامل تعریف شد. در بخش سناریونویسی نیز ۱۲ سناریو احتمال وقوع دارند که در این میان سناریوی اول مهم‌ترین و محتمل‌ترین سناریوی پیش روی توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران است.

استناد: میرزایی، سمانه؛ سلیمی، مهدی؛ رحیمی سرشبادرانی، قاسم (۱۴۰۲). آینده‌نگاری راهبردی کارآفرینی در صنعت ورزش ایران. مدیریت فرهنگ سازمانی، ۲۱ (۱) ۶۱-۷۴. DOI: <http://doi.org/10.22059/JOMC.2023.350722.1008497>

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران.

© نویسندگان.

DOI: <http://doi.org/10.22059/JOMC.2023.350722.1008497>

مقدمه

توسعه اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته نشان می‌دهد اقتصاد تحت تأثیر کارآفرینی قرار دارد (آتسیز و سیفچی^۱، ۲۰۲۲). صنعت ورزش می‌تواند فرصت‌های شغلی جدیدی را از طریق ایجاد تقاضا برای کالاها و خدمات ورزشی و ایجاد جذابیت برای اجتماعات به وجود آورد که زمینه لازم را برای توسعه کارآفرینی فراهم می‌سازد (نصیرزاده و همکاران، ۲۰۱۲). امروزه، با توجه به سیر شتابنده و سریعی که در جهان در جریان است، امر آموزش به منظور توسعه توانمندی‌های فرد برای ورود به بازار کار بسیار مهم است. هر قدر آموزش در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در کشور مناسب‌تر باشد و برنامه‌ریزی‌ها با توجه به شرایط بازار کار صورت گیرد شاهد کاهش میزان بی‌کاری خواهیم بود (پانتیچ و میلویچ^۲، ۲۰۱۹).

اهمیت اشتغال را به‌سهولت از قانون اساسی می‌توان دریافت. یکی از اهداف توسعه، به موجب اصل ۲۸ و بند ۲ اصل ۴۸ قانون اساسی، ایجاد اشتغال کامل است. این اصول تا حدودی سیاست اشتغال کشور را تعیین کرده و شناسایی عوامل مؤثر در عرضه و تقاضای نیروی کار را در دستور کار تصمیم‌گیرندگان و سیاست‌گذاران کشور قرار داده است (سلیمی، ۲۰۱۸). کارآفرینی تبدیل ایده نو به محصول یا خدمات است که از نتایج آن می‌توان به افزایش بهره‌وری و ایجاد ثروت و رفاه و اشتغال‌زایی اشاره کرد (راتن^۳، ۲۰۱۸).

کارآفرینی ورزشی، به منزله فصل مشترک کارآفرینی و مدیریت ورزشی، حوزه‌ای نوظهور محسوب می‌شود که به‌سرعت در حال توسعه و گسترش است (راتن، ۲۰۱۸). کارآفرینی در ورزش را می‌توان فرایند استفاده از فرصت‌های اقتصادی موجود در ورزش دانست. کارآفرینی در ورزش باید فرصت‌های موجود در ورزش را دریابد و از آن فرصت‌ها برای خلق فعالیت‌های کارآفرینانه نوپا استفاده کند. وین‌ست و فارلو^۴ (۲۰۰۸) در بررسی تأثیر آموزش‌های کارآفرینی بر راه‌اندازی کسب‌وکار توسط دانشجویان تربیت بدنی نشان دادند که برگزاری دوره‌های آموزشی مناسب و کاربردی و دوره‌هایی که دانشجویان آن‌ها را مثبت ارزیابی کنند می‌تواند در خلق کسب‌وکارهای واقعی دانشجویان مؤثر باشد. مندعلی‌زاده و هنری (۲۰۱۸) اعلام کردند ورزش نقش مهمی در جامعه ایفا می‌کند و مشارکت در ورزش و تفریح به بهبود سلامت، کاهش سطح جرم و جنایت، ایجاد اشتغال، و تشویق رفتار مثبت منجر می‌شود. راتن و فریا^۵ (۲۰۱۶) بر آن‌اند که کارآفرینی ورزشی بخشی از پژوهش‌های در حال گسترش است که ورزش را به مدیریت نوآوری و خلاقیت مرتبط می‌کند. به باور راتن و فریا (۲۰۱۷) ورزش نوعی سیاست اجتماعی است که می‌تواند به حل مسائل جامعه کمک کند. سیاست‌های ورزشی و سیاست‌های مربوط به تخصیص بودجه از نوع کارآفرینی و نوآوری در ورزش هستند که ناشی از تأثیر نیروهای فرهنگی، اقتصادی، و سیاسی بر جامعه است.

امروزه واژه آینده‌نگاری به صورت گسترده به کار می‌رود و بیانگر طیف وسیعی از رویکردهایی است که باعث بهبود فرایند تصمیم‌گیری می‌شوند (مایلز و کینان^۶، ۲۰۰۳). از تأثیر مطالعات آینده بر مدیریت راهبردی و تلفیق این دو آینده‌نگاری راهبردی حاصل شده که می‌تواند در شرایط ناپایدار و پیچیده راهگشا باشد (وکیاتو^۷، ۲۰۱۲). با توجه به اهمیت نقش ورزش در جامعه و همچنین فرصت‌های شغلی فراوانی که در این رشته وجود دارد و همچنین اهمیت مطالعات آینده‌نگاری راهبردی، محققان در این پژوهش بر آن شدند که مطالعه‌ای جامع درباره آینده‌نگاری راهبردی کارآفرینی در حوزه ورزش در محدوده زمانی ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۰ انجام دهند تا در زمینه بهبود وضعیت اشتغال و کارآفرینی در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی در کشور به راهکارهایی مناسب دست یابند. طبق آموخته‌های گاسپار^۸ (۲۰۱۵) تعداد زیادی از رشته‌های علمی با مسائل مشابهی روبه‌رو می‌شوند. با وجود این، آن‌ها واقعاً با یکدیگر در ارتباط نیستند و این در حالی است که به نظر می‌رسد یافته‌های تئوری و تجربی این رشته‌ها می‌توانند به یکدیگر مربوط شوند و سهم پربراری برای آینده‌نگاری راهبردی داشته باشند. نکته دیگر آن است که ماهیت میان‌رشته‌ای آینده‌نگاری راهبردی باعث تولید دانش می‌شود؛ یعنی، افزون بر اثرپذیری و اثرگذاری بر دیگر رشته‌ها، تسهیل در رویش و ایجاد علوم نوین را نیز فراهم می‌سازد (پودستا^۹ و

1. Atsız & Cifci
2. Pantić & Milojević
3. Ratten
4. Vincett & Farlow
5. Ratten & Ferreira
6. Miles & Keenan
7. Vecchiato
8. Gaspar
9. Podesta

همکاران، ۲۰۱۳). ایجابی و همکارانش (۲۰۱۶) اعلام کردند وجه تمایز آینده‌نگاری راهبردی در قیاس با آینده‌نگاری، از منظر توجه به رقابت، تمرکز آینده‌نگاری راهبردی بر برنده شدن در رقابت و تمرکز آینده‌نگاری توجه به محیط رقابتی است؛ از منظر میزان مشارکت، تأکید در آینده‌نگاری راهبردی بر مشارکت خبرگان و ذی‌نفعان کلیدی و در آینده‌نگاری بر مشارکت حداکثری همه ذی‌نفعان است؛ از منظر تصمیم‌گیری، اثرگذاری در آینده‌نگاری راهبردی بالا به پایین و در آینده‌نگاری بالا به پایین در کنار پایین به بالا است. آینده‌نگاری راهبردی فرایندی است که توانایی‌های فرد یا سازمان را برای درک ریسک‌ها و فرصت‌ها، راه‌های وابستگی، پیشران‌ها، دگردیسی، انگیزه‌ها، منابع، و خسارت‌های مربوط به هر یک از تصمیم‌های بدیل که فضای شکل‌گیری مسیرهای آینده‌های ممکن، محتمل، باورپذیر، یا مرجح را به وجود می‌آورد ارتقا می‌بخشد. بنابراین می‌تواند به نحو مناسب اطلاع‌رسانی شود و تصمیمات مربوط به برنامه راهبردی سازمان و ابزار دستیابی به اهداف بلندمدت می‌تواند به نحو بهتری اتخاذ شود. به عبارت دیگر، آنچه آینده‌نگاری راهبردی را از دیگر اقسام آینده‌نگاری متمایز می‌سازد توانایی آن در کمک به سازمان‌های بزرگ برای تعیین و تعریف چارچوب و شرایطی است که سازمان باید در آن به مبارزه بپردازد. بر همین مبنا، آینده‌نگاری راهبردی عبارت است از ایجاد پیش‌آگاهی و گزینه‌های راهبردی توسط کسی که می‌خواهد در مبارزه سیاسی، اقتصادی، نظامی، یا تجاری به پیروزی دست یابد (کوسا، ۲۰۱۲). آینده‌نگاری راهبردی یک دورنما، یک حالت نظام‌مند تفکر، و مجموعه‌ای از فعالیت‌ها تعریف می‌شود که بر فهم ویژگی‌ها، توانایی‌ها، الگوهای رفتار، و فضا و وضعیت‌ها برای مانور در محیط اجتماعی استوار است. پشت این ادعا که «علوم گوناگون نشان می‌دهند آینده‌نگاری راهبردی مؤلفه‌ای مبنایی برای کمال فرهنگی و اجتماعی و زیست‌محیطی است یا حتی مؤلفه‌ای مبنایی برای همه ابعاد دیگر تکامل انسان» منطق اساسی وجود دارد (گاسپار^۲، ۲۰۱۵). این توجه به حوزه شخصی کارآفرینان ورزشی، در نتیجه، مستلزم آموزش و آموزش‌های کارآفرینی است که باید برای اطمینان از یک رویکرد مناسب در آموزش عمومی‌تر ورزشی نیز در نظر گرفته شود (گونزالس سرانو^۳ و همکاران، ۲۰۱۸). به طور غیرمستقیم، آموزش کارآفرینی نیز می‌تواند از نگاه دقیق‌تر به بینش‌های آموزش ورزشی سود ببرد و این به نیت کارآفرینی دانشجویان مربوط می‌شود (استمباو و میچل^۴، ۲۰۱۸). در نهایت، برخی محققان شروع به بررسی این موضوع کردند که چگونه سرمایه‌گذاری‌های کارآفرینی ورزشی ممکن است جایگزین دولت‌ها در ایجاد ارزش اجتماعی شوند (راتن و فریرا، ۲۰۱۷). بر اساس پیش‌بینی سازمان جهانی گردشگری پیش از شیوع ویروس کرونا، انتظار می‌رود تعداد گردشگران تا سال ۲۰۳۰ به ۱/۸ میلیارد افزایش یابد (پرات و تولکاج^۵، ۲۰۱۸)، که بر اساس مطالعات و پیش‌بینی‌های انجام‌شده توسط شورای جهانی گردشگری احتمالاً این صنعت تا سال ۲۰۲۷ از بیش از ۳۸۰ میلیون شغل در سراسر جهان پشتیبانی می‌کند (شورای سفر و گردشگری جهان^۶، ۲۰۱۷). یکی از بخش‌های مهمی که می‌تواند به بخش فرابخشی در صنعت گردشگری تبدیل شود صنعت ورزش است. در سراسر جهان، ورزش به مثابه یکی از عوامل انگیزشی رایج برای گردشگران ظاهر شده است و کشورها تمایل بیشتری به کسب درآمد بیشتر از طریق روش‌ها و نوآوری‌های جدید در صنعت ورزش پیدا کرده‌اند (چلیپ و فرلی^۷، ۲۰۱۹). بدون شک ورزش و گردشگری به طور جدایی‌ناپذیری پیوند خورده‌اند و در آنچه گردشگری ورزشی نامیده می‌شود ادغام می‌شوند و فرصت‌های متعددی برای کارآفرینان در سراسر جهان فراهم می‌آید (گونزالس سرانو و همکاران، ۲۰۱۸) و مزایای اقتصادی و اجتماعی دیگر، مانند رشد اقتصادی و درآمدهای جدید یا اشتغال دارد (رایر فورادلاس^۸ و همکاران، ۲۰۲۱).

چارچوب پیوند فرد- فرصت کارآفرینی را ترکیبی از افراد درگیر در رفتار کارآفرینانه و مجموعه شرایطی می‌داند که از رفتار کارآفرینانه حمایت می‌کند. در حالی که رشد افراد فعال یک فرایند بلندمدت است (لارا بوکانگرا^۹ و همکاران، ۲۰۲۰)، نظریه نهادی نهادها را به منزله قواعد و اصول بازی در جامعه درک می‌کند که به مثابه پیشینیان فعالیت کارآفرینانه عمل می‌کنند.

1. Kuosa
2. Gaspar
3. González-Serrano
4. Stambaugh & Mitchell
5. Pratt & Tolkach
6. World Travel and Tourism Council
7. Chalip & Fairley
8. Reier Forradellas
9. Lara-Bocanegra

بنابراین، مؤسسات نقش مهمی در ایجاد و کیفیت فعالیت کارآفرینانه ایفا می‌کنند (آدرتش^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). با این حال، هیچ تضمینی برای موفقیت وجود ندارد و کشورهای مختلف به روش‌های مختلف به این موضوع برمی‌خورند. همان‌طور که دیبر^۲ (۲۰۱۷) پیشنهاد می‌کند، بافت کشور بر چگونگی تأثیر این عوامل بر فعالیت کارآفرینی در کشورها تأثیر می‌گذارد و نقش عوامل محیطی و زمینه‌ای در تقویت کارآفرینی ورزشی موضوع داغ در مطالعات است (پلگرینی^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). در حالی که کشورهایی که گردشگری آن‌ها به‌خوبی توسعه یافته در ایجاد تعادل بین افراد و محیط موفق‌اند، کشورهای در حال توسعه همچنان در حال مبارزه‌اند (ماتوس و هال^۴، ۲۰۲۰)؛ به‌ویژه در حوزه حمایت نهادی (اوربانو^۵، ۲۰۲۰).

روش‌شناسی

این تحقیق بر اساس هدف از نوع کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات از نوع آمیخته کیفی-کمی است. تحقیق حاضر دارای پارادایم تفسیری و اکتشافی و رویکرد آمیخته (کیفی-کمی) است. در بخش کیفی، داده‌ها با فرمت صوت و ابزار جمع‌آوری اطلاعات مصاحبه و تکنیک تحلیل محتواست و در بخش کمی، فرمت داده‌ها عددی و ابزار جمع‌آوری اطلاعات چک‌لیست و تکنیک میدانی است.

در این پژوهش ابتدا از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با خبرگان روندها و پیشران‌های مؤثر بر آینده کارآفرینی در صنعت ورزش ایران شناسایی شد. در ادامه، با ادغام خروجی مصاحبه‌ها و مطالعات کتابخانه‌ای، پرسشنامه نهایی پژوهش، که همان پرسشنامه دور دوم دلفی است، تهیه شد. در قسمت کمی نیز از ماتریس‌های تحلیل اثرات متقاطع و پرسشنامه محقق‌ساخته برای تدوین استراتژی‌ها استفاده شد.

مشارکت‌کنندگان این پژوهش متخصصان و خبرگان در زمینه کارآفرینی، کارآفرینی در ورزش، و استادان مدیریت بودند که به صورت هدفمند انتخاب شدند. خبرگان شناسایی شده در بخش دور اول دلفی از طریق مصاحبه و پرسشنامه باز روندها و پیشران‌های مؤثر در آینده کارآفرینی در صنعت ورزش ایران را تعیین کردند و سپس در دور دوم دلفی پرسشنامه بسته طراحی و دوباره برای خبرگان ارسال شد. تعداد نمونه آماری نیز بعد از مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری ۲۰ نفر تعیین شد. بعد از مشخص کردن عناصر سیستم، شبکه روابط بین متغیرها تعیین شد و در ادامه شناسایی ساختار سیستم انجام گرفت. در مرحله بعد، ماتریس تحلیل ساختاری تشکیل شد و عناصر سیستم در آن جایگزین شدند و با توجه به قوانین تکنیک تحلیل اثرات متقابل به رابطه دودویی عناصر امتیاز داده شد.

برای تحلیل داده‌ها در قسمت کیفی در مرحله اول از کدگذاری باز محتوای نتایج مطالعات پیشین در حوزه کارآفرینی صنعت ورزش در ده سال اخیر با جست‌وجو در پایگاه‌های داده استفاده شد و در مرحله دوم نیز برای تحلیل مصاحبه‌های خبرگان از کدگذاری استفاده شد و تا رسیدن به اشباع نظری مصاحبه‌ها ادامه یافت. سپس کدهای حاصل از تحلیل دو مرحله پیشین ادغام شدند و عوامل مؤثر در کارآفرینی صنعت ورزش ایران استخراج شد. در قسمت کمی در مرحله چهارم عوامل مؤثر شناسایی شده وارد ماتریس اثرات متقاطع شد و با استفاده از نرم‌افزار میک‌مک و با نظر شورای عالی راهبردی پژوهش، که متشکل از ۲۰ خبره بودند، عوامل کلیدی و راهبردی در کارآفرینی صنعت ورزش ایران استخراج شد. در مرحله پنجم سناریوی آینده مطلوب کارآفرینی صنعت ورزش ایران با نظر شورای عالی راهبردی پژوهش تدوین شد و در مرحله ششم بر مبنای مؤلفه‌های سازنده سناریوی آینده مطلوب، با نظر شورای عالی راهبردی پژوهش، نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدات شناسایی شد و استراتژی‌های اولویت‌دار در ساخت آینده مطلوب کارآفرینی صنعت ورزش ایران تدوین شد.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش ابتدا با استفاده از روش پویای محیطی، از طریق روش دلفی فازی، از اعضای جامعه آماری طی فرایند

1. Audretsch
2. Dheer
3. Pellegrini
4. Matos & Hall
5. Urbano

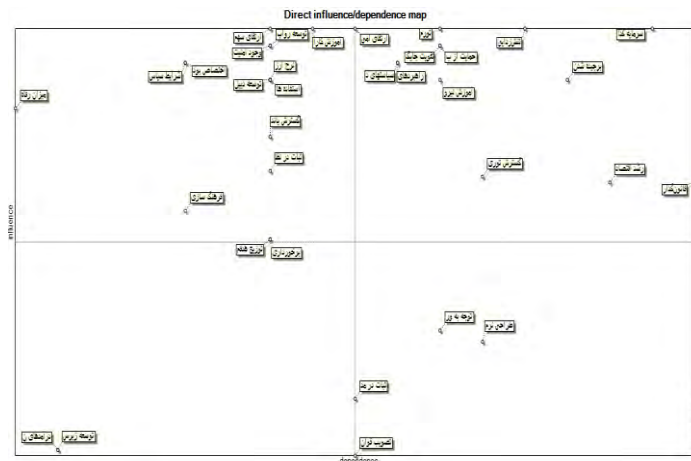
دومرحله‌ای خواسته شد روندهای مؤثر بر آینده کارآفرینی در صنعت ورزش ایران را مشخص کنند. در مرحله اول با استفاده از پرسشنامه با اقدام به شناسایی روندهای مؤثر بر آینده کارآفرینی در صنعت ورزش ایران شد. در مرحله دوم، میزان موافقت صاحب‌نظران (۲۰ نفر از متخصصان کارآفرینی، کارآفرینی در ورزش، استادان مدیریت) در زمینه متغیرهای استخراج شده با استفاده از پرسشنامه پنج‌طبقه لیکرت ارزیابی شد. با توجه به نتایج دور دوم دلفی در خصوص ۴۰ ویژگی شناسایی شده، نتایج نشان داد میزان موافقت خبرگان بالای ۵۰ درصد است (به جز روندهای ۷، ۱۶، ۲۰، ۲۳، ۲۷، ۳۴). در ادامه ۳۴ عامل مؤثر بر شکل‌دهی آینده کارآفرینی در صنعت ورزش ایران تحلیل شدند. ابعاد ماتریس ۳۴×۳۴ و پرشدگی ماتریس ۹۳/۴۲۶ درصد است که نشان می‌دهد عوامل انتخاب شده تأثیر زیاد و پراکنده‌ای بر هم داشته‌اند و در واقع سیستم از وضعیت ناپایدار برخوردار بوده است. از مجموع ۱۰۸۰ رابطه قابل ارزیابی در این ماتریس ۷۶ رابطه عدد ۰ بود که بدین معناست که عوامل بر هم تأثیر نداشته یا از هم تأثیر نپذیرفته‌اند. این تعداد نزدیک به ۷ درصد کل حجم ماتریس را به خود اختصاص داده است. از طرف دیگر ماتریس بر اساس شاخص‌های آماری با ۲ بار چرخش داده‌ای از مطلوبیت و بهینه‌شدگی ۱۰۰ درصد برخوردار شد که روایی بالای پرسشنامه و پاسخ‌های آن را نشان می‌دهد.

جدول ۱. تحلیل اولیه داده‌های ماتریس و تأثیرات متقاطع

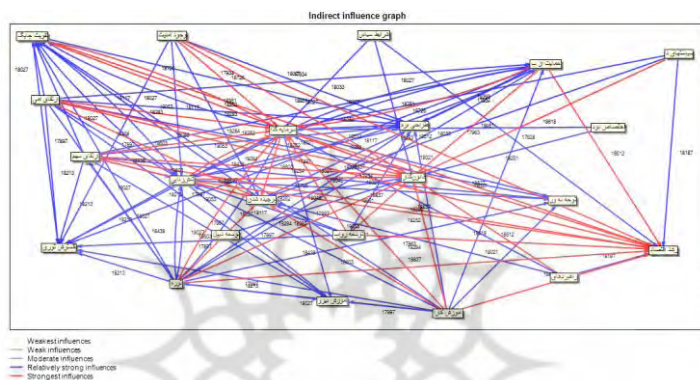
مقدار	شاخص
۳۴×۳۴	ابعاد ماتریس
۲	تعداد تکرار
۷۶	تعداد صفرها
۱۹۰	تعداد یک
۲۰۰	تعداد دو
۶۸۵	تعداد سه
۵	تعداد P
۱۰۸۰	جمع
۹۳،۴۲۶٪	درجه پرشدگی

وضعیت صفحه پراکنده متغیرهای تأثیرگذار بر شکل‌دهی آینده کارآفرینی در صنعت ورزش ایران نشان‌دهنده ناپایداری بسیار شدید سیستم است. با توجه به این وضعیت، وجود عوامل تأثیرگذار با درجه بالا در منتهی‌الیه نمودار در سمت شمال غربی بعید به نظر می‌رسد. زیرا این محل بیشتر در سیستم‌های پایدار دارای متغیرهایی است. با این حال چندین عامل در نزدیکی این منطقه نشان داده می‌شوند که حاکی از توان تأثیرگذاری کلان آن‌ها بر کل سیستم است که عبارت‌اند از میزان رفاه عمومی جامعه، شرایط سیاسی منطقه خاورمیانه، اختصاص بودجه مناسب، ارتقای سهم ورزش در تولید ناخالص ملی و رونق اقتصاد دانش‌بنیان ورزشی، توسعه روابط با کشورهای همسایه و دنیا، آموزش کارآفرینی در ورزش، وجود امنیت و ثبات برنامه‌ها، توسعه دیپلماسی ورزش و روابط بین‌الملل، نرخ ارز، استفاده‌های سیاسی در صنعت ورزش، گسترش پاندمی‌های جدید مثل کرونا، ثبات در نظام داخلی کشور، فرهنگ‌سازی برای ورزش در کشور. پراکنش متغیرها و چینش آن‌ها می‌تواند نشان‌دهنده وضعیت پایداری یا ناپایداری سیستم مورد بررسی باشد.

پراکنش متغیرها در پلان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری سیستم مورد مطالعه نشان‌دهنده ناپایداری سیستم است. تراکم متغیرها در وضعیت تأثیرگذاری و تأثیرپذیری زیاد (شکل ۲) از دیگر علائم ناپایداری سیستم مورد مطالعه است. از میان ۳۴ عامل بررسی شده در این تحقیق ۱۰ عامل اصلی به عنوان عوامل کلیدی مؤثر بر شکل‌دهی آینده کارآفرینی در صنعت ورزش ایران انتخاب شدند.

شکل ۱. پایداری و ناپایداری سیستم

شکل ۲. نقشه روابط غیرمستقیم بین متغیرها (تأثیرات بسیار ضعیف تا بسیار قوی)

جدول ۲. عوامل کلیدی تأثیرگذار و تأثیرپذیر (مستقیم و غیرمستقیم)

ردیف	عوامل کلیدی (تأثیر مستقیم)	عوامل کلیدی (تأثیر غیرمستقیم)	مشترک
۱	آموزش	قانون گذار	سرمایه گذاری خارجی
۲	سرمایه گذاری	سرمایه گذار	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام
۳	تنش زدایی	رشد اقتصاد	گسترش توریسم ورزشی
۴	ارتقای سهم	برچیده شدن	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها
۵	ارتقای امنیت	تنش زدایی	قانون گذاری حمایتی با هدف گسترش کارآفرینی ورزش
۶	تورم	گسترش تورم	آموزش نیروی انسانی متخصص
۷	وجود امنیت	طراحی نرم	حمایت از بخش خصوصی
۸	حمایت از بودجه	حمایت از بودجه	سیاست‌های دولت و نوع نگرش مسئولان اجرایی
۹	توسعه روابط	آموزش نیرو	تورم
۱۰	تقویت جایگاه	توجه به نهادها	تقویت جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی
۱۱	سیاست‌های دولت	تقویت جایگاه	
۱۲	اختصاص بودجه	تورم	
۱۳	راهبردهای دولت	سیاست‌های دولت	
۱۴	شرایط سیاسی	راهبردها	
۱۵	آموزش نیروی انسانی	ثبات درآمد	
۱۶	استفاده از قوانین و مقررات	تصویب قوانین	
۱۷	برچیده شدن	ارتقای امنیت	
۱۸	توسعه دیپلماسی	آموزش	
۱۹	نرخ ارز	برخورداری	
۲۰	میزان رفاه	وجود امنیت	

در این بخش، سناریوهای اصلی چشم‌انداز آتی پیش روی توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران بر اساس ۱۰ مؤلفه کلیدی ترسیم شدند. جهت دقت کار در این مرحله از کارشناسان متخصص نظرخواهی و نهایتاً ۳۰ وضعیت محتمل برای ۱۰ عامل تعریف شد. با طراحی وضعیت‌ها و تهیه ماتریس متقاطع ۳۰×۳۰ همانند مرحله قبل، در تعیین عوامل کلیدی، پرسشنامه مفصلی تهیه شد و در اختیار متخصصان قرار گرفت و نتایج در نرم‌افزار میک‌مک تجزیه و تحلیل شد. نتایج حاکی از این است که ۱۲ سناریو با امتیاز بسیار بالا و احتمال وقوع بیشتر در آینده پیش روی توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران است. ماتریس سناریوهای قوی یا محتمل (سناریوهای با سازگاری ۰) به شرح جدول ۴ ارائه می‌شود:

جدول ۳. ماتریس سناریوهای قوی یا محتمل (سناریوهای با سازگاری ۰) (مأخذ: یافته‌های محقق)

سناریوی اول	سناریوی دوم	سناریوی سوم	سناریوی چهارم	سناریوی پنجم	سناریوی ششم	سناریوی هفتم	سناریوی هشتم	سناریوی نهم	سناریوی دهم	سناریوی یازدهم	سناریوی دوازدهم
سرمایه‌گذاری خارجی: کاهش	سرمایه‌گذاری خارجی: کاهش	سرمایه‌گذاری خارجی: ادامه روند فعلی	سرمایه‌گذاری خارجی: افزایش سرمایه‌گذاری	سرمایه‌گذاری خارجی: ادامه روند فعلی	سرمایه‌گذاری خارجی: ادامه روند فعلی	سرمایه‌گذاری خارجی: ادامه روند فعلی	سرمایه‌گذاری خارجی: ادامه روند فعلی	سرمایه‌گذاری خارجی: ادامه روند فعلی	سرمایه‌گذاری خارجی: ادامه روند فعلی	سرمایه‌گذاری خارجی: ادامه روند فعلی	سرمایه‌گذاری خارجی: ادامه روند فعلی
برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی	برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام: ادامه روند فعلی
گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی	گسترش تورسم ورزشی: ادامه روند فعلی
رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی	رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها: ادامه روند فعلی
قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی	قانون‌گذاری: ادامه روند فعلی
آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش	آموزش نیروی انسانی متخصص: ادامه آموزش
حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت	حمایت از بخش خصوصی: ادامه حمایت
سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی	سیاست‌های دولت: ادامه روند فعلی
تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی	تورم: ادامه روند فعلی
جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف	جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی: تضعیف

جدول ۴. مشخصات ۱۲ سناریوی محتمل به دست آمده بر اساس محاسبات نرم‌افزاری

سناریو	مقدار سازگاری	نمره تأثیر کل
سناریوی اول	صفر	۳۷
سناریوی دوم	صفر	۳۴
سناریوی سوم	صفر	۲۹
سناریوی چهارم	صفر	۲۸
سناریوی پنجم	صفر	۲۷
سناریوی ششم	صفر	۲۵
سناریوی هفتم	صفر	۲۳
سناریوی هشتم	صفر	۲۲
سناریوی نهم	صفر	۲۱
سناریوی دهم	صفر	۱۹
سناریوی یازدهم	صفر	۱۸
سناریوی دوازدهم	صفر	۱۶

در میان سناریوهای محتمل، سناریوی اول مهم‌ترین و محتمل‌ترین سناریوی پیش روی توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران است. در این سناریو، سرمایه‌گذاری خارجی کاهش خواهد داشت. همچنین در این سناریو جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی تضعیف خواهد شد. از دیگر ویژگی‌های این سناریو ادامه روند فعلی در متغیرهایی همچون برچیده شدن تحریم‌ها (و احیای برجام)، توریسم ورزشی، رشد اقتصادی در کشور و درآمد سرانه خانوارها، قانون‌گذاری حمایتی، آموزش نیروی انسانی متخصص، حمایت از بخش خصوصی، سیاست‌های دولت و نوع نگرش مسئولان اجرایی، و تورم است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق آینده‌نگاری راهبردی کارآفرینی در صنعت ورزش ایران بود. نتایج تحقیق نشان داد خبرگان ۴۰ رند مؤثر بر آینده‌نگاری راهبردی کارآفرینی در صنعت ورزش ایران را شناسایی کرده‌اند که با توجه به نتایج آزمون کندال، جز روندهای ۷ و ۱۶ و ۲۰ و ۲۳ و ۲۷ و ۳۴، روندهای شناسایی شده مورد پذیرش و توافق خبرگان قرار دارند؛ شامل سیاست‌های دولت و نوع نگرش مسئولان اجرایی به این موضوع، ثبات در مدیریت ورزش، برخورداری از دانش آینده‌پژوهی در مدیران و برنامه‌ریزان ورزشی کشور، اختصاص بودجه مناسب، وجود امنیت و ثبات برنامه‌ها، حمایت از بخش خصوصی، توسعه زیرساخت‌های فناورانه در ورزش، آموزش نیروی انسانی متخصص، قانون‌گذاری حمایتی با هدف گسترش کارآفرینی ورزش، آموزش کارآفرینی در ورزش، سرمایه‌گذاری خارجی، تنش‌زدایی در عرصه سیاسی، گسترش توریسم ورزشی، ثبات در نظام داخلی کشور، فرهنگ‌سازی برای ورزش در کشور (تقاضاسازی برای ورزش)، گسترش پاندمی‌های جدید مثل کرونا، طراحی نرم‌افزارهای کاربردی ورزشی مانند استعدادیابی، میزان رفاه عمومی جامعه، استفاده‌های سیاسی در صنعت ورزش، برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام، توسعه دیپلماسی ورزش و روابط بین‌الملل، توجه به ورزش قهرمانی و حرفه‌ای به‌ویژه در سطح فدراسیون‌ها، راهبردهای بلندمدت برای پذیرش میزبانی رویدادهای بین‌المللی با اولویت بانوان، تصویب قوانین حمایتی و تشویقی، توزیع هدفمند بودجه و تخصیص اعتبارات مبتنی بر اولویت‌ها، شرایط سیاسی منطقه خاورمیانه، توسعه روابط با کشورهای همسایه و دنیا، تقویت جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی، درآمدهای نفتی، نرخ ارز، رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها، ارتقای سهم ورزش در تولید ناخالص ملی و رونق اقتصاد دانش‌بنیان ورزشی، ارتقای امید به زندگی، تأمین سلامت و تغذیه سالم، تورم. این نتیجه تحقیق با بخشی از نتایج تحقیقات خیاط و همکارانش (۲۰۱۹)، مندعلی‌زاده و هنری (۲۰۱۰)، و حسن‌زاده و سهرابی (۲۰۲۲) هم‌سوست.

خیاط و همکارانش (۲۰۱۹) در تحقیق خود نشان دادند زیرساخت‌ها و بسترها، عوامل قانونی- نهادی، عوامل اقتصادی، زمینه شخصی، و عوامل فرهنگی- اجتماعی مهم‌ترین روندهایی هستند که در توسعه کارآفرینی ورزش ایران تأثیرگذارند. مندعلی‌زاده و هنری (۲۰۱۰) در تحقیق خود نشان دادند وجود نیروهای متخصص در ورزش کشور مهم‌ترین عامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی ورزش در ایران است. زیرا یکی از عوامل موفقیت و برتری سازمان‌ها نیروی انسانی متخصص است. علاوه بر آن، میزان حمایت دولت از گسترش کسب‌وکارهای کوچک، وجود جاذبه‌های توریسم و گردشگری، گسترش کالا و خدمات، روند خصوصی‌سازی، و ارائه واحدهای درسی مناسب از روندهای مؤثر بر کارآفرینی در ورزش کشور است. حسن‌زاده و سهرابی (۲۰۲۲) نیز در تحقیق خود به تبیین عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی و بوم‌شناسی پرداختند و عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی را از مناظر مختلف اقتصادی، فرهنگی- اجتماعی، محیطی و اقلیمی، حقوقی و قانونی، عوامل تکنولوژیکی، و عواملی سیاسی شناسایی کردند.

دیگر نتایج تحقیق نشان داد ۱۰ عامل کلیدی مؤثر در آینده کارآفرینی در صنعت ورزش ایران شامل سرمایه‌گذاری خارجی، برچیده شدن تحریم‌ها و احیای برجام، گسترش توریسم ورزشی، رشد اقتصادی کشور و افزایش درآمد سرانه خانوارها، قانون‌گذاری حمایتی با هدف گسترش کارآفرینی ورزش، آموزش نیروی انسانی متخصص، حمایت از بخش خصوصی، سیاست‌های دولت و نوع نگرش مسئولان اجرایی، تورم، و تقویت جایگاه ایران در نهادها و فدراسیون‌های بین‌المللی است. این

بخش از نتایج تحقیق با برخی از نتایج تحقیقات پلگرینی^۱ و همکارانش (۲۰۲۰)، لاندن^۲ (۲۰۱۹)، میرکزاده و قیاسی (۲۰۱۱)، نگهداری و همکارانش (۲۰۱۸)، آقابابایی و افشاری (۲۰۱۷) هم‌سوست.

پلگرینی و همکارانش (۲۰۲۰) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با ورزش می‌تواند تأثیر مثبتی در توسعه جامعه داشته باشد. همچنین یک ساختار ۴ عاملی برای کارآفرینی شناسایی کردند؛ شامل تعاریف نظری و عوامل داخلی آن، عوامل محیطی، رویکردهای آموزشی و توسعه جامعه و مزایای اجتماعی آن. لاندن (۲۰۱۹) در تحقیقی به آینده‌نگاری و پیشنهادها توسعه استراتژیک برای تجارت ورزشی در فنلاند، تا سال ۲۰۲۵، پرداخت. یافته‌ها نشان داد تغییرات درک شده در تجارت ورزشی بی‌شمار و روندها دارای تأثیر چندجانبه هستند. نتایج مربوط به محیط عمومی عملکرد سازمان‌های ورزشی است. میرکزاده و قیاسی (۲۰۱۱) در تحقیق خود نشان دادند یکی از عوامل اصلی در عدم اشتغال فارغ‌التحصیلان تربیت بدنی عدم تطابق سرفصل‌های آموزشی با نیازهای بازار کار است. همچنین نتایج این تحقیق نشان داد مؤلفه‌های مؤثر بر وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان در ۶ عامل طبقه‌بندی می‌شوند؛ شامل تاریخچه آموزشی، مهارت‌های حرفه‌ای، روحیه کارآفرینی، تجربه عملی، مهارت‌های ارتباطی، زمینه‌های اجتماعی-اقتصادی.

نگهداری و همکارانش (۲۰۱۸) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که ابعاد اکوسیستم کارآفرینی شامل ۶ بعد سیاستی، حمایتی، بازار محلی و جهانی، فرهنگی، سرمایه مالی، و سرمایه انسانی است. آقابابایی و افشاری (۲۰۱۷) در پژوهش خود نشان دادند به طور کلی برای رسیدن به توسعه اقتصاد ورزش باید گذشته و حال اقتصاد ورزش را تفسیر و بررسی کرد تا با تحلیلی درست از تصویر آینده در اقتصاد ورزش کشور با استفاده از سواد آینده و نوآوری و آموزش و همچنین با افزایش مشارکت اجتماعی در اقتصاد ورزش کشور از طریق رویدادهای بزرگ ورزشی و تحلیل فرصت‌ها و تهدیدها بتوان به یک اقتصاد موفق و پویا در حوزه ورزش کشور دست یافت.

همچنین نتایج تحقیق نشان داد در مجموع ۱۲ سناریو با امتیاز بسیار بالا و احتمال وقوع بیشتر در آینده پیش روی توسعه کارآفرینی در صنعت ورزش ایران قرار دارد که میان آن‌ها سناریوی اول مهم‌ترین و محتمل‌ترین سناریو است. این بخش از نتایج تحقیق با قسمتی از نتایج تحقیقات پاداش و همکارانش (۲۰۱۸)، و شهریاری و همکارانش (۲۰۱۸) هم‌سو و با قسمتی از نتایج تحقیقات وانگ^۳ (۲۰۱۹) و والتا^۴ (۲۰۱۵) ناهم‌سو است.

پاداش و همکارانش (۲۰۱۸) به تبیین سناریوهای آینده تربیت بدنی و ورزش دانش‌آموزی ایران در افق ۱۴۰۴ پرداختند و ۴۳ سناریو با احتمال وقوع ضعیف و ۲ سناریو با احتمال وقوع بالا شناسایی شد که از میان آن‌ها ۱ سناریو شرایط مطلوب و سناریوی دیگر شرایط بحرانی را برای تربیت بدنی و ورزش دانش‌آموزی تا سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد. بنابراین، لازم است مسئولان شرایط را به گونه‌ای فراهم کنند که سناریوی مطلوب محقق شود. شهریاری و همکارانش (۲۰۱۸) در پژوهش خود ۳ سناریوی سازگار برای رقم زدن آینده مطلوب ورزش همگانی ایران استخراج کردند که سناریوی اول با نام «همای سعادت» شامل مؤلفه‌های تخصیص منابع مالی، ورود همه‌جانبه اقشار، مدیریت واحد و یکپارچه، و پرداختن رسانه‌ها- این امکان را برای سیاست‌گذاران و مدیران عالی ورزش همگانی ایران فراهم می‌کند تا با به‌کارگیری و ایجاد ارتباط بین راهبردهای اولویت‌دار برای مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده سناریو مدیران اجرایی و عملیاتی ورزش همگانی ایران را به سمت نهادینه کردن ورزش همگانی سوق دهند و کارکردها و پیامدهای غنی اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، و سیاسی را در جامعه جاری و ساری کنند و آینده مطلوب ورزش همگانی ایران را رقم بزنند. در صورتی که به هر علت سناریوی اول با مشکل مواجه شود، سناریوی دوم و سوم، به ترتیب اولویت، با داشتن قابلیت جایگزینی، سبب تعالی‌بخشی ورزش همگانی ایران خواهند شد.

در مقابل تحقیقات قبلی، که هم‌سو با نتایج این تحقیق است، نتایج برخی از تحقیقات با نتایج تحقیق حاضر ناهم‌سو است. وانگ (۲۰۱۹) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که با توجه به وضعیت جامعه و توجه قشر جوانان به امر ورزش و تندرستی و

1. Pellegrini
2. Lundén
3. Wang
4. Valta

قشر سالمند جامعه به توان‌بخشی مشاغل مرتبط با توان‌بخشی ورزشی در حال افزایش است. همچنین والتا (۲۰۱۵) در تحقیقی به تدوین سناریوهای ۲۰۲۰ برای مؤسسات ورزشی فنلاند پرداخت و در تحقیق خود نشان داد فنلاند در سال‌های آینده با شکاف پایداری بزرگی روبه‌رو خواهد بود و وزارت آموزش و فرهنگ باید در سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ اقدامات خود را با ۲/۶ میلیارد یورو کاهش دهد. این اقدامات کاهش هزینه‌های مؤسسات ورزشی فنلاند و به‌ویژه تحصیلات آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. طی این فرایند، سه سناریوی آینده برای سال ۲۰۲۰ نوشته شده است. در این سناریوها مؤسسات ورزشی یا همکاری (شرکت) خود را تقویت می‌کنند یا به مراکز منطقه‌ای (محلی) تبدیل می‌شوند یا به مثابه مؤسسات مستقل (چریکی) ادامه می‌دهند. دلیل نهم‌سو بودن نتایج تحقیق با برخی از تحقیقات گذشته تفاوت جامعه آماری مربوطه در تحقیقات مختلف است. بدون شک تحقیقاتی که در کشورهای دیگر انجام شده بر اساس شرایط فعلی و پیش روی آن کشور است و شرایط آن‌ها با کشور ایران تفاوت دارد و وجود اختلافات در نتایج تحقیقات در کشورهای مختلف در زمینه سناریونویسی و آینده‌پژوهی کاملاً طبیعی و بدیهی است.

به طور کلی سازمان‌های ورزشی می‌توانند با استفاده از نتایج این تحقیق در جهت مقابله با مشکلات احتمالی آمادگی لازم را به دست آورند. سازمان‌های ورزشی، به منزله خروجی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، نقش کلیدی در توسعه کارآفرینی صنعت ورزش کشور دارند (سلیمی و خداپرست، ۲۰۱۸). بنابراین، در این تحقیق، با شناسایی عوامل کلیدی موفقیت در ایجاد و رشد و توسعه کارآفرینی و طراحی الگو، بسترهای لازم برای ایجاد آینده‌نگاری راهبردی کارآفرینی در صنعت ورزش کشور شناسایی شد. در نهایت، می‌توان چنین نتیجه گرفت که عوامل مختلفی بر آینده کارآفرینی صنعت ورزش ایران تأثیرگذارند که مدیران و برنامه‌ریزان مربوطه می‌توانند با تأکید و توجه بیشتر به آن‌ها آینده بهتری برای کارآفرینی ورزش کشور رقم بزنند. همچنین مدیران و برنامه‌ریزان ورزش کشور باید همواره با رصد عوامل محیطی در زمینه وقوع هر یک از سناریوهای شناسایی شده در این تحقیق و تحقیقات مشابه هشیار باشند و با بررسی و ارزیابی استراتژی‌های خود در صورت وقوع هر یک از سناریوها شناخت جامعی از آینده به دست آورند.

منابع

- آقابابایی، ناصر و افشاری، مصطفی (۱۳۹۷). آینده پژوهی در اقتصاد ورزشی ایران (مطالعه موردی: رویدادهای ورزشی). پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه دانش البرز.
- ایجابی، ابراهیم؛ عیوضی، محمدرحیم؛ شیروانی ناغانی، مسلم و رضایی، ایمان (۱۳۹۶). مطالعه تطبیقی تعاریف متکثر از مفهوم میان رشته‌ای آینده‌نگاری راهبردی. مطالعات بین‌رشته‌ای دانش راهبردی، ۷ (۲۹)، ۱۷۱-۱۹۴.
- پاداش، دنیا؛ کاشف، محمد؛ تقفی، فاطمه و حمیدی، مهرزاد (۱۳۹۸). تبیین سناریوهای آینده تربیت بدنی و ورزش دانش‌آموزی ایران در افق ۱۴۰۴. پایان نامه دکتری دانشکده علوم ورزشی. دانشگاه ارومیه.
- حسن‌زاده، نیما و سهرابی، زهرا (۱۴۰۱). تبیین عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی ورزشی؛ رویکرد جامعه‌شناختی و بوم‌شناسی. مطالعات راهبردی جامعه‌شناختی در ورزش، ۲ (۱)، ۴۳-۵۵.
- خیاط، بهناز؛ محمدیان، فریبا و ماجدی، نیما (۱۳۹۹). ارائه الگوی توسعه کارآفرینی ورزش زنان ایران. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۲ (۶۲)، ۱۳۵-۱۶۴.
- سلیمی، مهدی (۱۳۹۶). اثر فرهنگ سازمانی در مسئولیت اجتماعی و تعهد سازمانی کارکنان ادارات ورزش و جوانان: نقش میانجیگر اخلاق حرفه‌ای. مدیریت فرهنگ سازمانی، ۱۵ (۴)، ۹۲۵-۹۴۶.
- سلیمی، مهدی و خداپرست، محبوبه (۱۳۹۶). اثر فرهنگ سازمانی بر اخلاق حرفه‌ای و عملکرد شغلی اعضای هیئت علمی تربیت بدنی و علوم ورزشی. پژوهش در ورزش تربیتی، ۵ (۱۳)، ۳۹-۵۸.
- شهریاری، ناصر؛ تابش، سعید؛ نظری، رسول و ذوالفقارزاده، محمدمهدی (۱۳۹۸). آینده‌نگاری استراتژیک ورزش همگانی ایران. رساله دکتری دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان.
- مندعلی‌زاده، زینب و هنری، حبیب (۱۳۹۰). بررسی عوامل اثرگذار بر کارآفرینی در ورزش، به عنوان حوزه‌ای میان‌رشته‌ای. مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۲ (۲ (پیاپی ۶))، ۱۱۳-۱۳۵.
- نصیرزاده، عبدالمهدی؛ فراهانی، ابوالفضل؛ رضایی، شمس‌الدین و وطن‌دوست، مریم (۱۳۹۲). ارزیابی کارآفرینی مدیران کل تربیت بدنی جمهوری اسلامی. پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۲ (۷)، ۱۲۹-۱۴۴.
- نگهداری، فاطمه؛ قهرمان تبریزی، کوروش؛ شریفیان، اسماعیل و بیابانی، حسن (۱۳۹۸). شناسایی و رتبه‌بندی ابعاد اکوسیستم کارآفرینی ورزشی در ایران. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۱ (۵۷)، ۷۹-۱۰۴.

References

- Aghababai, N., & Afshari, M. (2017). Future research in Iran's sports economy (case study: sports events). Master's thesis, Alborz University of Science. (in Persian)
- Atsız, O., & Cifci, I. (2022). Exploring the motives for entrepreneurship in the meal-sharing economy. *Current Issues in Tourism*, 25 (6), 864-873.
- Audretsch, D. B., Cunningham, J. A., Kuratko, D. F., Lehmann, E. E., & Menter, M. (2019). Entrepreneurial ecosystems: Economic, technological, and societal impacts. *Journal of Technology Transfer*, 44 (2), 313-325.
- Chalip, L., & Fairley, S. (2019). Thinking strategically about sport events. *Journal of Sport & Tourism*, 23 (4), 155-158.
- Dheer, R. J. S. (2017). Cross-national differences in entrepreneurial activity: Role of culture and institutional factors. *Small Business Economics*, 48, 813-842.
- Farahani, A., Safarinejad, M., & Farahani, Z. (2018). Analysis of behavioral and human inhibiting factors in the employment and entrepreneurship of sports in Iran. *Organizational behavior management studies in sports*. Vol. 6, No. 21, 11-21.
- Gaspar, T. (2015). Strategia Sapiens—strategic foresight in a new perspective. *Foresight*, 17 (5), 405-426. doi:10.1108/FS-03-2015-0017.
- Hassanzadeh, N., & Sohrabi, Z. (2022). Explanation of factors affecting the development of sports entrepreneurship. Sociological and ecological approach. *Sociological strategic studies in sports*, 2 (1). (in Persian)
- Ijabi, I., Ayouzi, M.R., Shirvani Naghani, M., & Rezaei, I. (2016). A comparative study of multiple definitions of the interdisciplinary concept of strategic foresight. *Interdisciplinary Studies of Strategic Knowledge*, 7 (29), 171-194. (in Persian)

- Khaiat, B., Mohammadian, F., & Majdi, N. (2019). Providing a model for the development of Iranian women's sports entrepreneurship. *Sports Management Studies*, 12 (62), 135-164. (in Persian)
- Kuosa, T. (2012). *The Evolution of Strategic Foresight: Navigating Public Policy Making*. Oxfordshire: Routledge.
- Lara-Bocanegra, A., Bohórquez, M. R., Grimaldi-Puyana, M., Gálvez-Ruiz, P., & García-Fernández, J. (2020). Effects of an entrepreneurship sport workshop on perceived feasibility, perceived desirability and entrepreneurial intentions: a pilot study in sports science students. *Sport in Society*, 1-17.
- Lundén, R. (2019). *A Foresight and Strategic Development Proposals for Sport Business in Finland by 2025*. Bachelor's thesis, Sports Business/ Futures Research, Degree Programme in International Business. 1-79.
- Mandalizadeh, Z., & Honary, H. (2010). Investigation of factors affecting entrepreneurship in sports; as an interdisciplinary field. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 2 (2 (seq. 6)), 113-135. (in Persian)
- María Huertas Gonzalez-Serrano, Rómulo Jacobo González-García, Carlos Pérez-Campos, Entrepreneurial and intrapreneurial intentions of sports science students: what are their determinant variables? *Journal of Physical Education and Sport* ® (JPES). 18 (Supplement issue 3), Art 202, 1363-1372. 2018 online ISSN: 2247 - 806X; p-ISSN: 2247 – 8051. ISSN - L = 2247 - 8051 © JPES.
- Matos, S., & Hall, J. (2020). An exploratory study of entrepreneurs in impoverished communities: When institutional factors and individual characteristics result in non-productive entrepreneurship. *Entrepreneurship & Regional Development*. 32 (1-2), 134-155.
- Miles, I., & Keenan, M. (2003). Organizing a Technology Foresight Exercise. *Technology Foresight for Organizers*, 8-12.
- Mirakzadehand, As., & Ghiasy, F. (2011). Effective factors on the employment status of agricultural graduates in Iran. *African Journal of Agricultural Research*. 6 (2), 432-439.
- Mondalizadeh, Z. (2018). Entrepreneurship challenges in sport colleges. *Journal of Entrepreneurship, Business and Economics*. 6 (2), 12-28. (in Persian)
- Nasirzadeh, A.M., Farahani, A., Rezaei, Sh., Watandoost, M. (2012). Evaluation of entrepreneurship of general managers of physical education of the Islamic Republic. *Applied research in sports management*. Vol. 2, No. 7, 129-144. (in Persian)
- Negahdari, F., Gahreman Tabrizi, C., Sharifian, I., & Biabani, H. (2018). Identification and ranking of dimensions of sports entrepreneurship ecosystem in Iran. *Sports Management Studies*. Vol. 11, No. 57, 79-104. (in Persian)
- Padash, D., Kashif, M., Thaghafi, F., & Hamidi, M. (2018). Explaining the future scenarios of physical education and student sports in Iran. On the horizon of 2024. PhD thesis, Faculty of Sports Sciences. Urmia University. (in Persian)
- Pantić, N., & Milojević, I. (2019). Investments and employment in tourism in the Republic of Serbia. *Hotel and Tourism Management*. 7 (1), 95-104.
- Pellegrini, M.M., Rialti, R., Marzi, G., et al. (2020). Sport entrepreneurship: A synthesis of existing literature and future perspectives. *Int Entrep Manag J*. 2 (4), 624 -640.
- Podesta, G.P., Natenzon, C.E., Hidalgo, C., & Toranzo, F.R. (2013). Interdisciplinary production of knowledge with participation of stakeholders: A case study of a collaborative project on climate variability, human decisions and agricultural ecosystems in the Argentine Pampas. *Environmental Science & Policy*. 26, 40-48. doi:10.1016/j.envsci.2012.07.008.
- Pratt, S., & Tolkach, D. (2018). The politics of tourism statistics. *International Journal of Tourism Research*. 20 (3), 299-307.
- Ratten, V. (2010). Sport-based entrepreneurship: Towards a new theory of entrepreneurship and sport management. *International Entrepreneurship and Management Journal*. 7 (1), 57-69.
- Ratten, V. (2018). The future for sport entrepreneurship. *Sport Entrepreneurship*, 12 (5), 139-149.
- Ratten, V., & Ferreira, J. (2016). Sport entrepreneurship and the emergence of opportunities. *Sport Entrepreneurship and Innovation*, Routledge, 21-32.
- Ratten, V., & Ferreira, J. (2017). Entrepreneurship, innovation and sport policy: Implications for future research. *Journal International Journal of Sport Policy and Politics*. *Journal International Journal of Sport Policy and Politics*. 9 (4), 575-577.
- Reier Forradellas, R.F., Garay Gallastegui, L.M., Digital Transformation and Artificial Intelligence Applied to Business: Legal Regulations, Economic Impact and Perspective. *Laws* 2021, 10, 70. [CrossRef]
- Salimi, M. (2018). Effect of organizational culture on social responsibility and organizational commitment in staff of sport and youth departments: the mediator role of professional ethics. *Organizational Culture Management*. 15 (4), 925-946. (in Persian)
- Salimi, M., & Khodaparast, M. (2018). The Effect of Organizational Culture on Professional Ethics and Job Performance in Physical Education and Sport Sciences Faculty Members. *Research on Educational Sport*. 5 (13), 39-58. (in Persian)

- Shahriari, N., Tabesh, S., Nazari, R., & Zulfiqarzadeh, M.M. (2018). Strategic Foresight of Iran's Public Sports. Doctoral Thesis, Faculty of Physical Education and Sports Sciences. Isfahan Islamic Azad University. (*in Persian*)
- Stambaugh, J., Mitchell, R. (2018). International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research. Bradford. Vol. 24, Iss. 5, 994-1015. DOI:10.1108/IJEBr-09-2016-0287
- Urbano, D., Audretsch, D., Aparicio, S., & Noguera, M. (2020). Does entrepreneurial activity matter for economic growth in developing countries? The role of the institutional environment. International Entrepreneurship and Management Journal. 16, 1065–1099.
- Valta, A. (2015). Scenarios 2020 for the Finnish Sports Institutes. Thesis, Centria University of Applied Sciences, International business management.
- Vecchiato, R. (2012). Environmental uncertainty, foresight and strategic decision making: An integrated study. Technological Forecasting & Social Change. 79 (4), 436–447.
- Vincett, P. S., & Farlow, S. (2008). Start-a-Business: An experiment in education through entrepreneurship. Journal of Small Business and Enterprise Development. 15 (2), 274-88.
- Wang, G. (2019). An Analysis of the Employment of Sports Rehabilitation Majors Based on Supply and Demand in the Talent Market and the Countermeasures. Announcement of ceasing publication. 52 (4).
- WTTC, W. (2018). Travel and Tourism. Global Economic Impact & Issues. 6 (4), 24-27.

